

BÁNK BÁN
(Simándy József)

MELINDA
(Mátyás Mária)

GERTRUD
(Palánka Klára)

OTTO
(Szabó Miklós)

TIBORC
(Radnai György)

A Bánk bán zenéjének modern értelmezése

Beszélgetés Vaszy Viktorral, az előadások zenei vezetőjével

— Azt hiszem sokan csodálkoznak azon, hogy a Szegedi Szabadtéri Játékok idei műsorán miért szerepel két Erkel-opera is — nyilatkozott munkatársunknak Vaszy Viktor karnagy a játékok megnyitásának előestéjén. — Azt mondják, így egysíkú a műsor. Pedig nem az.

A 100. évforduló

A Bánk bán bemutatóját az opera születésének 100 éves jubileuma tette aktuálissá és az, hogy a szabadtéri játékok hatalmas színpadán ez a mű még nem szerepelt soha. A Bánk bán — ellentétben a Hunyadi Lászlóval — belső motívumokon fejlődő dráma. Ez vitathatóvá teheti ilyen hatalmas színpadon való előadását. A rendezői, a díszletezési és a szcenikai megoldás azonban, azt hiszem, nagy segítőtársa lesz a zenének abban, hogy az eljusson a hallgatóság szívéig.

Út a drámai igazsághoz

— Az Erkel-zenének — folytatja — legnagyobb értéke magyarossága, eredeti melodikája és a drámai forrásokon izzó lendülete. A karmester számára ezek a tényezők határozzák meg a feladatot. A dráma dramaturgiája szerint a legegyszerűbb, a legtermészetesebb emberi érzéseken át — melyeket a két Erkel-mű felvet — kell kibontani a drámai igazságot. A karmester itt találja magát szemben a legnagyobb problémával, a darab zenei

előadásának tradíciójával. Nézetem szerint a tradíciókhoz ragaszkodni, ha az nincs a mai élet emberének érzéseivel hangolva, csak üres, lélektelen megoldásokhoz vezet. Így érelődött meg bennem az, hogy a két operát modern felfogásban építsem fel.

— Ezt nagyon jól példázza — mondotta Vaszy Viktor — a Bánk bán első felvonásának zenei felépítési vonala. Az ünnepesség fényével szemben ott vannak az elégedetlenek és Bánk sötétlen izzó színei. Melinda tiszta lelkeségével ellentétben Ottó kéjsóvár alakja, az összeütközés Melinda és a királynő között, majd a felvonást feloldó érzelmes záróegyüttes, amely a Melinda iránti részvétből és a vele való együttérzésből nő ki.

Egységes stílus teremtése

— Arra törekszem — mondotta befejezősül Vaszy Viktor —, hogy a különböző színházakból szereplő művészek közreműködésével egységes előadási stílus keretében megformált drámát adjunk, amely mentes minden sztároskodástól, egyénieskedő megnyilvánulástól. A Bánk bánban is, mint a Hunyadi Lászlóban, elképzeléseinket tökéletesen összehangoltuk Miko András főrendezővel. Reméljük, hogy szándékaink mind a külföldi, mind pedig a hazai hallgatóság előtt megértésre és méltánylásra találjanak.

L. F.

A Szegedi Szabadtéri Játékok 1961. évi műsormaptára	Július											Augusztus																		
	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
	V	H	K	Sz	Cs	P	Sz	V	H	K	Sz	Cs	P	Sz	V	H	K	Sz	Cs	P	Sz	V	H	K	Sz	Cs	P	Sz	V	
Hunyadi László																														
Bánk bán																														
Kövérág																														
János vitéz																														
Az ember tragédiája																														

HUNYADI LÁSZLÓ

Nyitóelőadás a szabadtérin

Annak ellenére, hogy a Hunyadi László, Erkel Ferenc halhatatlan műve a Szegedi Szabadtéri Játékok repertoár operája, hagyományos nyitódarabja, tévedne, aki azt hinné, hogy a szombat esti — immár harmadik — bemutatóról az újszerűség minden eleme, érdekessége és izgalma hiányzott. Igaz, Miko András rendezése lényegében a tavalyi és tavalyelőtti megoldásokat újította fel, csak hogy nem minden részletben teljesen úgy, mint akkor. Az előadás, ennek következtében, nem egy ponton drámaibbá, forróbb atmoszférájúvá vált, hatása fokozódott, s az élmény, amit ez a bemutató nyújtott, mélyebb és intenzívebb.

Mindenekelőtt — kétségtelen ebben van a legnagyobb újdonság — két új szereplő hangjában, művészi játékában gyönyörködhetünk szombat este. Mint ismeretes Simándy József helyett, aki a Bánk bán címszerepét énekelte az idei szabadtéri előadásokon, Ilosfalvi Róbert alakította Hunyadi László szerepét. Gara Mária alakját pedig — Orosz Júlia pillanatnyilag külföldön tartózkodik — a fiatal Ágai Karola mutatta be. Mindketten teljes értékű művészi élményt nyújtottak, s minden túlzás nélkül nyugodtan mondhatjuk, teljesítményük értéke és hatása nem marad alatta híres elődeik munkájának. Ilosfalvi Róbert mindenekelőtt hangjának szépségével, erejével és megformálásának bravúros könnyedségével tűnt fel. Ágai Karola alakítását pedig az énekesi és a színészi teljesítmény megejtő harmóniája jellemezte elsősorban.

Az új vonások közül ezenfelül talán a kórus rendkívül színvonalas munkáját kell kiemelnünk. A színház énekkara, a Szegedi Zenebarátok Kórusa, a MÁV Hazánk férfikara — Szalay Miklós irányítását is dicsérve — a hangzás erejével, tömörségével, az egyes szólamok vonalának kidolgozottságával, a zenei megoldások mélységével és a kifejezés erejével szolgálták, segítették a legfőbb célt, azt a nemes tartalmat, amit Erkel ezzel a halhatatlanná vált művével elmondott.

A nagyszámú statisztéria mozgásának feltűnően st-

került megoldásaiban már az elmúlt években is gyönyörködhetünk. Ami akkor ezzel kapcsolatban elhangzott, azt az idén is joggal megismételhetjük, kiegészítve azzal a kritikai megjegyzéssel, hogy a statisztéria és a magánénekesek együttes mozgásának kidolgozásában szerintünk néhol világosabb ábrázolásra lenne szükség. Amikor például Gara nádor elrendeli Hunyadi László elfogatását, szinte valósággal elkeveredik a statiszták között, a nézőnek keresnie kell, hol is van most, csak a hangja hallatszik, ő maga néhány pillanatig nem látható. Lényegében hasonló a helyzet az opera kivégzési jelenetében. A toronyban elhelyezkedett statiszták között álló Gara nádor alakja megint nincs kellőképp kiemelve. Ha több fényt »dobnának« rá, az ábrázolás világosabb, közérthetőbb lenne.

Mindez természetesen ha nem is jelentéktelen valami, de az előadás egészéhez viszonyítva mégiscsak apróság csupán, s hadd mondjuk meg rögtön ezután, hogy az előadás nyújtotta

teljes értékű művészi élményben nagy része van Vaszy Viktor zenei irányításának. A karmester ezúttal sem a zenei szépségeinek öncélú kiemelésére és csillogtatására törekedett, hanem a dráma, a mondánival, az alkotó szándékainak szolgálatába állította Erkel melódiákban gazdag muzsikáját.

V. László magyar király szerepében tökéletes jellemábrázolással Szabó Miklós nyújtott maradandót. Horváth József félelmetessé magasodó Cilleje nagy élmény volt. Takács Paula most is gyönyörűen énekelt. Fodor János ismét mintha a történelem lapjairól lépett volna elé, annyira plasztikus volt Gara nádor szerepében. Ivánka Irén meggyőző erővel formálta meg a fiatal Mátyás alakját. Sebestyén Sándor Rozgonyi szerepében emlékeztet alakítást nyújtott. B. Réti József sikerrel szerepelt.

A végig jól dolgozó tánckar minden mozdulatát hangulatosnak, kifejezőnek éreztük.

Ökrös László

Szabadtéri napló

Irigység

Akármenyre is repertoár darab a játékokon a Hunyadi, a próbák alatt bizony keményen meg kellett dolgozniuk a szereplőknek, került, s amikor Hunyadi a magánénekeseknek, a kórustagoknak, a statisztáknak. Többször ismételték a jeleneteket, a próbák elhúzódtak néha még az éjfélen is túl. Nem csoda hát, ha sokan elfáradtak.

Az egyik próbán az első felvonás végének azt a jelenetét játszották, amikor Hunyadi László szerepét már mehet haza.

Horváth József, a Szegedi Nemzeti Színház kitűnő művésze alakította. Ezúttal a jelenet próbája kitűnően sikerült, s amikor Hunyadi hívei kardjukkal végeztek Chilleivel, mintha valósággal a halál szele csapódott volna át a színpadon: néhány pillanatra mindenki len ismétlődött, s egy kicsit megbőrzongott.

Ebbe az áhitatos csendbe hirtelen beleszólt egy fáradt és irigyszerű hang: — Na, a Horváth Jóska

ERKEL FERENC:

BÁNK BÁN

Opera 3 felvonásban

Szövegét Katona József nyomán Egressy Béni írta

Vezényel: VASZY VIKTOR érdemes művész

Rendezte: MIKÓ ANDRÁS

II. Endre magyar király ...	Szalma Ferenc
Gertrud királyné	Palánka Klára
Ottó, Berthold meráni herceg fia, Gertrud öccse	Szabó Miklós érdemes művész
Bánk bán, Magyarország nagyura	Simándy József Kossuth-díjas
Melinda, Bánk neje	Mátyás Mária Kossuth-díjas
Tiborc, paraszt	Radnai György
Petur bán, bihari főispán ...	Fodor János Kossuth-díjas, kiváló művész
Biberach, kóbor lovag	Horváth József
Sólm mester	B. Réti József
Közreműködik a Szegedi Nemzeti Színház ének- és zenekara és a Szegedi Zenebarátok Kórusa	
Karigazgató: Szalay Miklós	
Koreográfus: Barkóczy Sándor	
Diszlettervező: Varga Mátyás	
Kossuth-díjas, érdemes művész	
Jelmeztervező: Márk Tivadar, Kossuth-díjas	
A rendező asszisztense: Kertész Gyula	

»MEGHALT A CELSZÓVÓ, ELTÜNT A RÚT VISZÁLY...« Monumentális zárójelenet és kórus a Hunyadi László első felvonásából